

ELŐFIZETÉSI FÖLTÉTELEK.

Vidéken és Léván házhoz küldve:
 Egy évre . . . . . 5 frt — kr.
 Hat hóra . . . . . 2 frt 50 kr.
 Három hóra . . . . . 1 frt 23 kr.
 Előfizetési pénzek postautalvánnyal küldhetők.
 Éves számok 12 kr. jával kaphatók a kiadóhivatalban

BARS.

HIRDETÉSEK

Négyhasábos betű-sor egyszeri költség: 10 kr.
 Készenléti díj 6 kr., többszörösi díj 10 kr. alatt.
 Bélyegdíj minden egyes beiktatásért 30 kr.
A nyitásterben:
 minden négyhasábos garmond sor díja 15 kr.
 Velünk összekötöttesben levő hirdető-írások, előfizetők, vagy a gyakori hirdetőik tetemes díj-kedvezményben részesülnek.

HOZMŰVELŐDÉSI ÉS TÁRSADALMI HETILAP; EGYSZERSMIND BARSVÁRMEGYE HIVATALOS KOZLÖNYE.

A kéziratok a szerkesztőséghez: (Zöldkert-utca 33. sz.) bűldendők.
 Kéziratok vissza nem adatnak.
 FELELŐS SZERKESZTŐ: HOLLÓ SÁNDOR.

Megjelen: hetenként egyszer.
 —+— vacárnap reggel. —+—

A hirdetések, előfizetések és a reklamációkat a kiadóhivatalba: (Takarék- és Hirdetői központi épület) kérjük utasítani.
 A LAP KIADÓJA: NYITRAI ÉS TÁRSA.

HIVATALOS KOZLEMENY.

Meghívó.

Barsvármegye törvényhatósági bizottsági folyó évi 326 sz. alatt a közgyűlési határozatában kijelentett rendelkezése folytán folyó évi december hó 17-én, délelőtt 10 órakor, Aranyos-Maróthon, a vármegye székház nagytermében évnegyedes rendes közgyűlést tart. Ar.-Maróth, 1891. december hó 6-án.

Dombai Vilmos, alispán.

A bars megyei gazdasági egyesület köréből.

A bars megyei gazdasági egyesület múlt hó 29-én Léván tartott közgyűléséből egy hat tagú bizottságot küldött ki annak tanulmányozására: lehet-e, és ha igen, legcélszerűbben miként lehet a bars megyei gazdasági egyesületét a megye közigazgatásába beolvasztani és a megye rendelkezése alá bocsátani?

Nem emlékezem a vonatkozó indítvány és a kimondott határozat szó szerinti szövegére, de ha jól fogtam fel, mindkettőjük értelme ez.

Mint ezen tanulmányozó bizottság egyik tagja, feladatunkat illetőleg nem ismerék és nem is tudok magamnak képzelni célszerűbb tanulmányozási módozatot, mintha a fölvetett kérdést a megyei két közlönyben nyilvánosan, tüzetesen és behatóan megvitadjuk. Meg vagyok győződve, hogy ily célból mind a két lap igen tisztelt szerkesztői készséggel nyitandják meg lapjaik hasábjait az esetleg eltérő vélemények közlése számára is.*

Igy fogjuk leggyorsabban és leg-

* A legnagyobb készséggel. — Szerk.

több sikerrel tisztázhatni a különböző nézeteket.

Nem szeretném különösen, hogyha ezen tanulmányutra menesztett bizottság a modern törvényhozás és a magas kormánykörök tanulmányozási módszerét fogadná el. Ezek szótárában a tanulmányozási ígért igen gyakran a nekik kellemetlen vagy fölöslegesnek ítélt kérdések előli kitérést jeleni, legtöbb esetben pedig teljes elejtésükkel azonos.

A mi a felvetett kérdésre nézve egyéni nézetemet illeti, valamint nem haboztam annak már a közgyűlésben is kifejezést adni, úgy ismétlem e helyütt is: hogy én azt oly alakban és olyan föltételekkel, a mint indítványozva lett, sem kivihetőnek, sem célszerűnek nem tartom.

Lehetetlennek tartom érvényesítését a gazdasági egyesület részéről mai szervezetében — és lehetetlennek a megyei törvényhatósági bizottság szempontjából is.

A gazdasági egyesület, ha bármiféle okok miatt további fenállását szükségesnek vagy kívánatosnak nem tartaná, jogosítva van alapszabályainak 30. §. értelmében fenállását beszüntetni és elhatározni, hogy feloszlása esetében vagyonát kire ruházza át; de nincs jogosítva egy más egyesületbe vagy erkölcsi testületbe beolvadni, saját hatáskörét más testületre átruházni, és teendőire nézve magát más testületnek alárendelni, mert erre jelen alapszabályainak egyike sem ad neki jogot. Ha a gazdasági egyesület feloszlott, azon testület, mely a gazdasági egyesület vagyonát megkapta és átvette, ezzel, mint saját tulajdonával, saját cége alatt fog az átvétel napjától rendelkezni, a gazdasági egyesületnek ahhoz többé hozzászólási joga nincs.

Nézzük más részről a megyét.

Kikből áll és miként alakul a megyei törvényhatósági bizottság: az

részletesen a törvény által van megszabva. Ezen törvény keretén túl a bizottság semmitéle más, bármily közhasznú testületeket sem fogadhat be kebelebe és ez utóbbiak tagjai számára a közigazgatási vagy végrehajtó működés egy ágazatában sem adományozhat különleges jogokat vagy cselekvési hatásköröket.

A gazdasági egyesületnek tehát van joga feloszlani, vagyonát esetleg a megyének is adományozni; viszont a megyének joga van ezen adományt elfogadni és azzal, mint tulajdonával szabadon vagy az adomány föltételei szerint rendelkezni: de sem a gazdasági egyesület, sem a megye egymás közt oly szövetséget nem köthetnek, mely törvényes szervezetükkel ellenkeznek.

Egy ily szövetség létesítésénél a nehézségeket fokozza azon körülmény is, hogy annak létrehozhatása érdekében, csak az egyik fél, a gazdasági egyesület, módosíthatná megfelelőleg jelen alapszabályait, mert a gazdasági egyesület e részben szabad és független testület. A másik fél, a megye, szervezetét országos törvény állapította meg, ezen a megye mit sem változtathat.

Gyakorlatilag nézve ezek szerint az ügyet, a dolog úgy áll, hogy a célbavett szövetségnek az egyik fél mindenét odaadná a másiknak, ez pedig neki viszont sem mit.

Ily tényállás mellett a gazdasági egyesület érdeke kívánja-e az indítványozott szövetséget? ez komoly kérdést alig képezhet.

Azon nézetet, hogy ily szövetség esetében a megyei bizottság a megyei gazdasági érdekeknek gondosabb óra és fejlesztője lenne; a gazdasági viszonyokat érintő és tárgyazó törvények vagy megyei szabályrendeletek végrehajtását erélyesebben fogantatná, helyesnek el nem fogadhatom; mert:

vérontást megakadályozza s ebből folyólag az én tervemet meghusítsa, elküldötte Józsi barátomat Honvármegyébe floxerát irtani.

Oda lett a parvaj, odalett a nimbusz, — oda lett a hozzatüzött sok, szép remény. Nem volt tehát más hátra, mint megakadni a kenyerszerítő helyzettel és megbarátkozni a fölolvadás eszméjével. — Szenegetőnek tükén a szeme — a bíró tehát csakis az irattárban nézhet körül. Elő tehát, te már régen irattárba helyezett poros fenyítő pör, szolgáltsd anyagot; jól tudom, hogy téged a nagy közönség nem ösmer, de nem is ösmerhet, hiszen a lapok tudósítói rólad tudomást nem vettek, de minnek is vennének, hiszen szereplőid egyszerű, szegény emberek, — anyagod érdektelen becsületserzés-vétség, — a háttérred pedig egy szegény fiúnak összetört szive és elborult lelke, — ezekkel pedig ki törődik?

Fölolvadásom czime:

A boszorkány.

Az igaz, hogy már évszázadokkal ezelőtt kijelentette bölcs néven ismert Kálmán királyunk, hogy boszorkányok nincsenek, de az is igaz ám, hogy ezen kijelentésének valódiságát nagy Magyarországon soha senki el nem hitte. Vannak emberek, a kik azt erősítik, hogy nevezett királyunk az imént említett kijelentését nőtlen, logénykorában tette, vagy ha esetleg akkor már nős volt, úgy kétségtelen, hogy feleségét, mint teljesen árva, apátlan, de különösen anyátlan leányt vette nőül. Az ezt vitatók állításának alapos voltához azonban némi szó fér,

Hogy ezt tehesse, vagy megtegye, arra nem szükséges, hogy a gazdasági egyesületet beolvaszsa önkébe; a gazdasági egyesület ügyei felett a rendelkezést átvegye; mivel mindazokat e nélkül is megtenni, saját, törvényjelölte hatáskörében is nemcsak joga van, hanem sok tekintetben szoros kötelessége is.

Ha nem tette volna eddig is, vagy hézagosan teljesíti vala ebbeli kötelességeit, mulasztást követett volna el. Ebből azonban nem az következnék, hogy a megyei gazdasági egyesületet bekebelezze, hanem az, hogy kötelességeit ezentul a gazdasági ügyek gondozásánál szorgalmasabban végezze jogait buzgóbban érvényesítse. Csak egy esetben lehetne ily bekebelezésnek logikai létalapja, ha t. i. e nélkül a megye nem lenne képes ebbeli kötelességei teljesítésére, a minnek lehetősége teljességgel ki van zárva, mivel a gazdasági egyesület tagjai tulajdoni részben tagjai a törvényhatósági bizottságnak is.

Tény egyébiránt az, hogy a megyei bizottság eddig is, a gazdasági egyesület igénybe vétele nélkül, sokat foglalkozott gazdasági ügyekkel. Inség eseteiben szerzett, közvetített kölcsönöket a községek részére élelemre, vetőmagra; kieszközölt állami segélypénzeket közhasznú közlekedési munkálatokra; vásárolt, kiosztott vetőmagot; és mindezt saját bizottságai által eszközölte. A lótenyésztési ügyet saját bizottsága által kezelte. Szabályrendeletileg intézkedett a gazdasági egyesület közbenjütte nélkül a községi falkolaterüetek mikénti kezelése iránt; sőt a földmívelési érdekek iránti meleg előszeretében odáig ment, hogy az aranyos-maróthi választókerület szegény községeknek iskolái javára tett alapítványi tőkét rendelkezésétől elvonni és egy állami intézet, a zsitvaújfalusi földmívelési iskola fentartására

amennyiben azt csakis nős férfiak hangoztatják.

De ha eltévedtünk is ezeknek — bár sokszor nagyon is elfogadható érvekkel támogatott állításától — lehetetlen mereven visszautasítani a nép száján ezer és ezer alakban forgó boszorkánytörténetnek bizonyító erejét, s legkevésbé akkor, mikor azoknak igaz voltát ezer és ezer ember a szükséghez képest esküvel is kész bizonyítani, s mikor még nem is oly igen régen, egy alföldi nagy városban, komoly bírák törvényt ültek a boszorkányok fölött, azokat tűzhálra ítélték s ítéletüket végre is hajtották. Sajátságos, de igaz egy részről azon körülmény, hogy a bírák ítéletét a nagy közönség igazságtalannak soha nem nyilvánította, más részről pedig a boszorkánytörténeteknek ama nyilvánulása, hogy azoknak hőse soha nincsen, hanem mindig és következetesen csak hősnője, és hogy a boszorkányok természetfölötti tulajdonságaival folytonosan csakis embertársainknak női neműek, tehát szebb része volt mindig fölruházva — ily természetfölötti erő férfiak soha nem adatott.

A boszorkányok létezésében nem hitt, vagy legalább hinni nem akart özv. Tamás Andrásné alsó-gagyri lakos sem, a ki néhány évvel ezelőtt azon panaszszal fordult az abanj-szepsi kir. járásbíróshoz, hogy Fazekas János ugyancsak alsó-gagyri lakos öt és leányát becsületükben mélyen megsértette amennyiben róluk faluszerzte azt híresztelte és most is folyton híreszteli, hogy ők boszorkányok. Kérte azért a bíróságot, hogy

TÁRCSA.

Tisztelt közönség!*)

Öszintén megvallom, hogy eddigelé valahányszor egyik másik fölolvásónak a fölolvadás bevezetése alkalmával kijelentett abbéli nyilatkozatot hallottam, hogy az értekezlet anyagának megválasztása miatt zavarba jutott, azt oly sablonszerű nyilatkozatnak vettem, s annak mélyebb jelentőségét éppen oly kevéssé tulajdonítottam, mint azon üdvözlőnek és kézsóknak, melyet a távoli ösmerősök, egymástól elválva, egymás útján, egy közös, harmadik ösmerősnek s illetve ezen harmadik közös ösmerős nevének, nőttestvéreinek, avagy éppen anyósának szoktak küldeni

Tisztelettel kijelentem azonban, hogy ezen meggyőződésem alaposan megváltozott azóta, a hogy Mezey Károly barátom tudomásomra adta, hogy a casinónak estélyeket rendező tisztelt bizottsága által a mai fölolvadás megtartására én lettem kiszemelve.

Készséggel elősmerem, hogy az említett bizottságnak ezen határozata reám nézve felette megtisztelő és nagyfokú bizalommal teljes, — ennek daczára azonban, ha ezen megbízás oly véletlenül nem érkezik, s annak közlése alkalmával oly zavarba nem jövök, hogy lemondani el is felejtettem, bizony-bizony találhattam volna s találtam volna is elég ürügyet ezen megtiszteltetés-

nek az arra teljesen hívott egyénekre leendő áthárítására; — zavaromban azonban mindenről megfedekeztem s midőn magamhoz tértem, akkor már minden késő volt.

Megnyugtatót találtam azonban azon körülményben, hogy a fölolvadás ideje meg messze van, addig majd csak keresek valamely fölolvadásra alkalmas anyagot, s ha ez nem sikerül, úgy a kényelmes emberek védszentjére, a véletlenre bízom sorsom; az talán csak majd megkönyörül rajtam valahogy. — És ha ez is cserben hagy, akkor párosviaskodást inszenizirozok valakivel, a kivel megverekszem kardra és megkarcolatom a jobb kezemet, — ennek folyománya gyanánt veszek egy fekete selyemkendőt, azt nyakamba kötöm; abba jobb kezemet keresett csinnal belelugom, szenvedő arcot vágok, s végigsétálok — természetesen világos nappal — néhányszor a népe-sebb utcákon. — Már láttam is lelki szemmemmel, mily áhitattal fognak reám tekinteni a járó-kelek, — hősnék, egy második Roland lovagnak fognak tartani, — nimbusz fog környékezni, — s azonfelül megszabadulok a fölolvadástól.

Ki is szemeltem már magamnak ellenfeletem a Tibold Józsi jó barátom szemé-lyében, a ki irányomban mindig oly jó indulatot tanusított, hogy kétségtelennek tartottam, miként pusztá szivességből megvív velem és megvágja a kezemet.

Dehát miként az irás szavai mondják; ember tervez és a pénzügyigazgató ur ő nagysága végez, a ki bizonyára megsejtette szándékomat, és hogy a nagyszabasu

*) Frankó István, kir. albirónak nov. hó 7-én rendezett kaszinó-estélyen köztetszésben részesült fölolvadása.

fordíttatni engedte, a mi nézetem szerint nem volt sem helyes, sem jogos.

Tehet tehát és tesz is a megye sokat saját hatáskörében a gazdasági érdekek fejlesztésére más testületek támogatása nélkül, és meg fog ő állhatni saját lábain ezentúl is e téren a nélkül, hogy jövőben szüksége lenne azon munkára, melyet a sok szerencsétlen experimentum által majdnem tönkre juttatott s vagyonában súlyosan megbénított gazdasági egyesület neki ma nyújthatna.

Ezek veendőik figyelembe a szóban forgó indítvány elvi részére nézve. Vizsgáljuk majd másodsorban az indítvány célszerűségét.

Mailáth István.

Az ember gazdálkodása az állatvilágban.

Írta: Hanusz István.

Annyira a teremtés ura tekinti magát Plato két lábu tollatlan állata, az ember, hogy teljesen szabadságot vesz magának irtó háborút viselni minden élő lény ellen, a melyről azt hiszi, hogy utjában áll, vagy hogy elejtéséből hasznot húzhat. Pedig vele hazáját, a szépen benépesített földtekét teszi szegényebbé, kietlenebbé.

Ha nem bolygatná az ember az állatokat, azok némelyike nagy fejlettséget és magas kort érhetne el. A ceyloni lapok 1889-ben nevezetes elefánt halála hírére jeleztek; ez az állat 65 éven át szolgált óriási erejével a sziget közmunka-ügyi osztályát. Sella volt a neve és eredetileg Kandy utolsó királyának a tulajdona volt; midőn Sella vagy 100 társával együtt az angol gyarmatkormány birtokába került, állítólag már 15 éves volt, gyakran használták őt vad fajtársai vadászatánál. Három év előtt megvakult, de még azért szántott, magassága 2 $\frac{1}{2}$ m. volt, hatalmas agyarakkal, ismerte őt az angol kolóniában minden ember.

Schönbrunnban a császári állatkertben 1824-ig élt egy fehérfejű keselyű, melyet még 1706-ban fogtak; egy tengeri sas pedig 1819-ben adta ki párját, ennek fogás éve 1715 volt és már akkor sem látszott fiatalnak. Az előbbi 118, az utóbbi 104 évet ért fogságban. Nakkovban, Laaland szigetén 1881. aprilisban egy királyi sas terítették le, melynek kiterjesztett szárnya 2.08 m, hosszú volt; nyakán rézlánczon kis üveg lógott, benne cédulát letek s arra dán nyelven ez volt írva: Fogta és szabadon bocsátotta N. E. Andersen. Anno 1792. Botó (Falster sziget.) Czegléd-Bercelen láttam 1889-ben 36 éves gerliczét, életét egész addiglan magában töltötte, de midőn ekkor társat kapott, elkezdett fészket rakni, — nem is ment többre ennél. Kecskeméten az eb-ado

ez Fazekas Jánost becsületsértés vétsége miatt büntesse meg.

A fenyítő ügyek elintézésével foglalkozó albiró nagy tisztelettel viseltetvén Kálmán királyunk már említett meggyőződése iránt; váltig bizonyította a panaszkodó asszony előtt, hogy ne hallgasson az ilyen alaptalan beszédekre, — ilyen csekélység miatt ne busitos bírót, mert hiszen az egész világ tudja, hogy boszorkányok aincsenek.

A bíró szavára özvegy Tamás Andrásné ezt hajlandó is volt elhinni s annak folytán ki is jelentette, hogy ő már tisztos koru és özvegy asszony s így a maga személyét illetőleg nem nagy súlyt fektet a Fazekas János uram beszédére, de hát a leánya még fiatal és ha Fazekas uramat a bíróság meg nem bünteti, ugy a boszorkánynév leányán szárad, kikapnak rajta a faluban s különösen a leányok, a kik az ő leányára már különben is görbe szemmel néznek s ha most elégtételt nem kap, ugy meg nem maradhat tovább köztük a községben.

Meglepte a bírót az özvegy Tamás Andrásné panasza, mert Fazekas János ősmert és közbecsülésben álló, vagyonos, telkes gazda volt, azt pedig az egész környéken mindenki tudta, hogy az alsó gagyí templom építésének költségéhez egymaga ezer forintnál nagyobb összeggel járult. Erdelkezte tehát a beadott panasz és kíváncsisággal nézett a megejtendő tárgyalás elé.

(Folyt. köv.)

behozatalakor megejtett összeírásnál kiderült, hogy volt egy 45 éves kutya is, házőrző kötelességét már nem teljesítette, csak hevert és evett, de látása és hallása ilyen, ránézve magas korban is elég jó volt.

A fontainebleau kastély tavainak egyik legkövérebb potykája 1880-ban pusztult el és az a hiedelem felelő, hogy ott élt I. Ferencz uralkodása (1515—1547.) óta; előjött minden délután magát megmutatni és elvette kézből a zsemlyedarabkákat. Franciaországnak sok ural csemegéztethetőt ekép 4-efél száz év alatt. Alsó-Eggerdorffon Ausztriában a papirmalom vízvezető árkából olyan pisztrángot fogtak ki, mely 80.5 cm. hosszú, 20.3 cm. széles, 9.5 kilo súlyu volt, élettelen huzták ki már a vízből, hasán genyedő nagy seb tátongott, ugy lehet, e miatt pusztult el. Aradon 1882. februárban 130 kilo súlyu harcsát emeltek ki a Marosból, 1886. januárban pedig Berlinnél a Spree folyóból egy olyan, melynek derekára erősített gyűrűn ez volt olvasható: „1618-ban borsátották vizre Haselhorstnál“. A lazac ritkulása megkezdődött már a középkorban; el is rendelték a hanza-városok, hogy hetenkint 2-szerrel többször árulni nem szabad; a hering mesés szaporaságát is legyőzi az ember hasznosítása, erősen fogy már ez állat minden hozzáférhető tengerparton.

Vadászatból sok ember él. Böhmer szerint 1874/5. év telén Jesszo japáni sziget déli részén 30000 szarvast ejtettek el, Kreitner ezek számát 50000-re becsüli. Szibériában Tjumen tájékán 1830-ban elejtettek 30 mosómedvét, 20 vidrát, 50 hódat, ugyanannyi medvét, 40 farkast, 300 tarand gimet, 500 közönséges rókát, 800 ezobolyt 10000 hermelint, ugyanannyi iramszarvast, 15,000 jeges rókát, 100,000 mókust. Egy pensilvaniai eszerzőgyár 1875. tavaszán 120,000 biron-bivaly bőrt kapott, pár havi vadászat eredményét, ezekből 5 méter-mázsa golyót szedtek ki. Tromsöböl tengeri vadászatra 1888-ban 33 hajó ment 358 emberrel, 3 hajó szerencsétlenül járt a sarki tengereken, de a többinek legénysége elejtett 29 bálnát, 71 jegesmedvét, 134 rozsmárt, 239 delfint, 322 vad rén-szarvast és 9645 fókát. Japánban a kereskedők a mult évben 143 font özagancsot 6 $\frac{1}{2}$ frtért vettek össze és azt 85 frtért adták el. (Folyt. köv.)

Szabályrendelet

a gépek körül foglalkozó munkások testi épségének megóvása, és elvérszéknek megakadályozása céljából szükséges óvintézkedéseknek megállapítása iránt.

1. §.

Minden gazdasági cséplő- vagy szecsavágógép és minden motorral hajtott gép tulajdonosa, a mint ily gépnek birtokába jut, ezt a község előjáróságának 8 nap alatt e következő bejelentő lapon bejelenteni köteles:

K. L. barátom új miséjére.

— 1891. decz. 13. —

E szép s magasztos napnak ébredésén
Öröm deríti égő arczodat:
Miért pedtél biztató reményvel,
Elérted végre boldog ezüdat.
Szívednek tiszta és hő érzetével
Sietsz, hol a szent csipke lángra van,
Homét az Úr oly édesen beszélget,
S te hallgatod őt édes boldogan.

Kit eddig csak a szentély küszöbénél
Imádvá dicsért esdő ajakad,
Ma ott lesz im' a zsege áldozatban
És hön szeretve kebledhez tapad.
Ifjú bajtárs! az Úr szolgálja vagy már,
Bevésvé áll a szent jel kebleden:
Bizzál, — övezzen bár a vések árja,
Vezérel Isten minden lépteden.

Vagy nem vezet-e önnön kezével
Az ó-szövetség bátor Mózesét?
Hű prófétáit őh, de hányszor hívta,
Hogy adja nekik is szent ihletét!
Számodra ez az oltár áldozatban,
Jézus szívéből bőven áradoz,
Melytől a lelkek új életre ébred
És fölsovárg az ég hatáirhoz.

Közös volt ezélnk, ám te messze hagytál,
Kezedben már ott leng a pálmaág,
Amit számodra hős Sion hegyéről
Az Úr keze jutalmadal ma vág.
S én itt vagyok a hegynek oldalánál,
Most törlöm éppen izzadt homlokom,
Egy kis idő — s az Úr hegyére híven
A szent utat majd ismét folytatom.

Óh jó barát, ha olykor kizűködöm majd
Az ut kemény, de édes terhivel,
S te látsz a sziklás és ferasztó uton
Az Úr hegyére hozzád tömni fel:
Felem tekintve, jöjj baráti karral
Óh, küldd fel értem olykor hő imád,
Hogy nem soká én is öleljem által,
Kitől ma ajkam üdvöt esd reád.

Bejelentő lap: Sorszám, a gépnek megnevezése, a tulajdonos neve, a gépfelügyeletével megbízott egyén neve, a gép állandó őrzésének helye. Jegyzet. Kelet, N. N. géptulajdonos.

A községi jegyző ezen bejelentési lapok alapján a bejelentett gépekről a bejelentő lap rovatai szerint nyilvántartást vezet.

2. §.

Mindazon gazdasági cséplőgép vagy szecsavágó géptulajdonos minden motorral hajtott gép tulajdonos, gyár-tulajdonos a következő vérelállító szereket folytonosan kéznél tartani köteles, ugy mint:

1.) Az Esmarch-féle vércsillapító készüléket. Ezen készülék áll egy bádogszelenczében elhelyezett, több méter hosszúságú ruganyos pólyából és egy érczkarikákkal és kapocsal ellátott 1 méter hosszúságú erős ruganyos pólyából.

2.) Egy üvegcsé vércsillapító vashalvagos gyapotot. Ezen szer nyílt sebeknek csekély vérzésénél alkalmazandó.

3.) A sebfeleletekre rakandó nyomfoltok (Comprese) készítéséhez 1 méter jodiform garet.

4.) A sérült tagok begöngyölítése és bepólyázására 500 gramm (Bruus-féle) kórházi gyapotot, 500 gram carból gyapotot és 2 drb 6 méter hosszúságú calicot pólyát.

Előforduló szerencsétlenség esetében, az orvos vagy annak hiányában az erre betanított gépfelügyelő vagy gazdatiszt az erősen vérző sérült vértagot az Esmarch-féle hosszú pólyával szorosan bepólyázza, s e fölött az 1 méter hosszúságú erős pólyával oly szorosan körülcsatolja, hogy a sebből többé vérzés ne történhessék.

Ezen intézkedés mellett a géptulajdonos gyors orvosi segítyről gondoskodni, vagy a sérültet az Esmarch-féle ércz szorító pólyával alkalmazása s a seb bekötözése után kórházba szállítani köteles.

3. §.

A gépfelügyelő vagy tulajdonos felelős azért, hogy a gép körül foglalkozó munkások ruházata lehetőleg szűk és testhez simuló legyen. A bő gatyá, inguj és szoknya ugyanis a szél által lebegtetve-könnyen a hengerek és horgok közé juthat, mely esetben tekintve, hogy ezen ruházat erős vaszon-szövetből készül, az nem szakad el, hanem a vétagokat maga után sodorja és ez által a szerencsétlenségnek okozója.

A gépfelügyelő vagy tulajdonos személyes felelősséggel ügyelni tartozik, hogy az ittas emberek a gép körül alkalmazást ne nyerjenek.

4. §.

A gépnél használt olajozó-kannák hosszú csőrrel legyenek ellátva, hogy a géphengek olajozása kellő távolságból történhessék.

A cséplő-gépek dobnyílása (etető nyílás) három oldalán 63 cm. magas vaskorlással ellátandó. Lőerőre alkalmazott gépeknél az összekötő rud, valamint a hajtó műfaboritékall befödendő.

5. §.

A községi birónak vagy helyettesének kötelességében áll ezen szabályrendeletet évenként különösen a gazdasági munkák megkezdése előtt közhírre tenni, és a rendelet határozmányainak pontos teljesítésére gyakori személyes ellenőrzés által felügyelni s ez által annak mindenben fogantatást szerezni.

De nem zavarják már a szent örömben,
Amelyre kebled gyult e szép napon,
Hadd szálljon égbe méltó ihletéssel,
E sörve Istent égi hangokon!
Hol anyyi baj és oly sok szenvedés van
S bőven terem utunkban a fűvis:
Ne félj, te csak őh bátran lépj előre
S nyiljék számodra egy-két róza is!

Rónai I.

Földünk nő vagy fogy?

A laikus ember, a ki mégis a természetre ügyel s látja, hogy az emberek szaporodnak, az állatok s növények nőnek, azt hiszi, hogy a föld is nő; de vannak tudósok is, most élő híres tanárok, geologusok, kik állítják, hogy a föld a leeső meteoriterek (hulló csillagok) által folytonosan növekszik; sőt ki is számították, a föld évenként 10000 kmgal vagy 3 $\frac{1}{3}$ köbméterrel gyarapodik.

Vannak megint laikusok, kik állítják, hogy a föld fogy, látván és tapasztalván, hogy naponta rémitő sok közsén és fa égettetik el és vannak tudósok, kik mondják, hogy fizikai és vegytani törvények szerint földünk összes anyaga sem nem gyarapodhatik, sem nem fogyhat: nem tűnik el semmi, semmi sem jön hozzá; mint csak anyagi átalakulás vagy a testek tömecs-állapotának fizikai változása vagy alkatrészeinek vegytani elcserélése.

Lássuk, kinek van igaza?

A legtöbb csillagász és természetvizsgáló szerint óránként legalább 4—5 hullócsillag esik a földre, tehát naponként egy megfigyelő látókörében körülbelül 100—200 figyelőre nézve — mert annyi fér el a föld területén — tehát naponként 20000 meteor

A községi birónak vagy helyettesének kötelességében áll a községi (kör) orvossal együtt a géptulajdonosoknál időközönként megjelenni, s arról, hogy az ezen szabályrendelet 1. §-ban felsorolt köszerek a géptulajdonosoknál jó minőségben meg vannak-e? meggyőződést is szerezni.

A községi (kör) orvos minden év tavaszán vagyis a mezőgazdasági munkának megkezdése előtti időben minden egyes községben az általa kitűzött napon a géptulajdonosokat, vagy ezek helyetteseit gyűnt a tulajdonos által megnevezett gépfelügyelőket, gazdatisztokat, gazdákat) egy valamely gazdasági géptulajdonoshoz a községi bírót által meghívhatja, s őket az Esmarch-féle pólya és kötszerek alkalmazás-módjára gyakorlatilag betanítja.

A körorvos által kitűzött ezen szemléleti oktatáson a géptulajdonos vagy helyettese megjelenni köteles.

6. §.

Az ezen szabályrendelet ellen vétők vagy mulasztók kihágást követnek el és a mennyiben az 1879. évi XL. t.-cz. 111. §-a alkalmazható nem lehet, az érdekelt község szegény alapja javára 2 frutól 50 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendők. A mennyiben az okozott cselekvés vagy mulasztás valakinek testi épségén sérelmet okozott, a büntető törvény rendelkezései irányadók.

Ezen szabályrendeletben megállapított kihágások felett első fokban a járás főszolgabírója, másodfokban a vármegye alispánja, harmadfokban pedig a m. kir. belügyminiszter bíraskodik.

Budapest, 1891. december 10-én.

A közönség karácsony. — A kicsinyek ellenége. — Közegészségügyünk. — A protestans zsinat első napja. — Egyetemi társasvácsora. — Országgyűlés.

Olyan derűlten mosolyog le a nap az égről, hogy szinte zavarba hozza az embert. Ki hinné, hogy két hét mulva itt a karácsony. Pedig hát ugy van. Nini! csakugyan van, a mi ennek a szép ünnepnek közege sere emlékeztet, ha nem is hó, de a ragyogó kirakatok.

Diszes közönség hullámszik az utcákon, s a mamák meg-megállanak a pompás kirakatok előtt, hiszen nagy a gondjuk nekik, azt akarják a kedves kicsinyeknek megvásárolni, a mi a legszebb, s a sok szép közül vajmi nehéz azt kiválasztani. Hogyne okozna gondot az egy fiatal mamának, mikor az ő szemfényének kell örömet szereznie. Azoknak az apróságoknak, a kiket olyan gondal ápolnak, akiket még a szellő fuvalmatól is megvédének.

És egy gonosz ellenség, egy kegyetlen ellenség, a járvány, ezeket a hön szeretett, gyöngéden ápoló gyermekeket merészkedik kiragadni az ölelő anyai karok közül.

Budapestben zónája van a járványoknak. A kanyaró, difteritisz egyre szedi áldozatait a gyermekek közül. Hány családban okoztak ezek gyászt, s temették el a kis koporsóval együtt a szülők karácsonyi örömet.

A fővárosi polgármester intézkedéseket is tön, és e hó 10-től kezdve január 7-ig minden népiszkolát és kiseddőt bezáratt.

Sajnos, hogy Budapesten a járványok

és 300 mil. év. alatt 2100 billió meteor esett a földre. Ha már most föl vesszük, hogy egy meteor egy kgt nyom, a mi nem sok, ha meggondoljuk, hogy találtak meteor vasdarabokat, melyeket 10, 20. sőt 100 s 400 mmra becsültek, akkor a föld sulyszaporodása 2190,000000,000000 kgmt teszen.

Ha pedig ezen sulyszaporodást tömegszaporodással akarjuk kifejezni, akkor a meteoriterek általános sulyát azok fajsulya által el kell osztani. A vegyészek vizsgálódásai szerint a meteoriterek fajsulya 2.8 és 7.8 között ingadozik. Ha átlag föl vesszük, hogy = 4.5 (a föld fajsulya = 5.6, azaz: annyiszor nehezebb, mint a víz); akkor a föld 26500 köbkilométerrel szaporodott vagyis mintegy 100 olyan hegységgel, mint a milyen a Magas Tátra. Annak dacára ezen tömegszaporodás még mindig oly csekély, hogy a Newton-féle törvény ez által semmi csorbát nem szenved. De vajjon a sulyszaporodás nem volt-e és nincsen-e némi befolyással talán a földi tengely irányának megváltoztatására, a fölött itéljenek a csillagászok.

Lássuk már most, mennyivel fogy vagy fogyott a föld?

Tudósok szerint földünkön naponta 25 mil. mázsa kőszemet égetnek el s legalább ugyanannyira lehet a fatömegét, mint tüzelő anyagot becsülni. Egyetlen egy évben tehát a föld sulya mintegy 18000 mil. mázsaival csökkenne, ha a tüzelő anyag teljesen elégethető volna és ha a vízenyös lecsapódások a füst sulyos részeit nem adnák vissza a földnek. Ha a korom és a hamu sulyát az egész tömeg $\frac{1}{5}$ -ével egyenlővé tesszük is és ha föl is vesszük, hogy a lecsapódások is csökkentik a levegőbe fölzállt füst sulyát,

és fertőző betegségek mindenkor tápot nyernek. A tanács közegészségügyi szempontból megtesz mindent, de a régi hibát kiköszörlni nagyon nehéz.

Közegészségügyünk egyik legalaposabb ismerője, s általában az egész szakértői orvosi fakultás is úgy nyilatkozott, hogy Budapesten az állai és emberi hulladékokat évtizedeken át a külsőbb városrészek felöltésére használták, s nem csodálkozhatni azon, ha a rothadó anyagok és szemét fölé emelt palotákban épp úgy lábrakap a járvány, mint a hasonló talajon épült viskókban.

Idegennel telt most a főváros. Ha vasárnap déltájban a Kalvin-térre megyek, hullanzó ember áradattal találkozom.

Diszbe öltözött zsinati képviselők, püspökök, a protestáns egyházak fejei, az ország különböző részeiből feljöttek Budapestre, hogy megüljék százados jubileumát, az egyházaik jogait, és teljes souverainitását megalkotó törvények létrejöttének. Mindenfelől, Európa számos protestáns egyházától érkeztek üdvözlő iratok; sőt az angol ref. egyház képviselőjeül egyik hírneves titkárát küldte a zsinatra.

A protestáns zsinatok mindenkor a magyar szellem föllendülésének voltak mozzanatai, s ténykedésük irányelvét, a vallás-szabadság eszméje mellett egy másik szép eszme a hazafiság is képezte. Különösen a Kalvin tani szerint reformált egyház alapelméjének a hazaszeretet annyira kiegészítő részét képezi, hogy méltán mondhatja az alföldi nóta, hogy: „Debreczenben, magyar hiten születtem.” Es e nóta igazságát a magyar történelem, a magyar biblia számtalan véres példái igazolják, hogy a mikor ez a nép vallása szabadságáért küzdött, akkor tanáslójára odairta melléje a hazaszent jogait is.

A mostani zsinattól is az ország hazafias szellemü intézkedéseket várhat, hiszen némelyeneket, az eddigiek után ítélve, nem is várhat.

A társas szellem, a kölcsönös egyetértés és barátság fejlesztése céljából rendezett e hó 7-én a tudomány-egyetem olvasóköre egy társas-vacsorát a vigadóban. A több százra menő egyetemi polgáron kívül résztvettek ezen a rektor, a kari dékánok, s több egyetemi tanár.

Sikerült toasztokat mondtak az ifjuság közül többen, a rektor és dékánok; többi közt pedig a budapesti lengyel-egylet titkára mondott lével teli felköszöntőt a lelkes magyar ifjuságra, éltetve a szabadság, testvériség és egyenlőség eszméit. A késő éjjeli órákig maradt együtt az ifjuság, s a legvidámabb hangulatban oszlott szét.

Az egyetemi ifjuságnak is nemsokára megkezdődik karácsonyi szünetje, valamint a hónapoknak is, a kik a delegációk befejezése után ismét összeültek, hogy még a szünet kezdetéig nagyfontosságú törvényjavaslatokat tárgyaljanak. A kereskedelmi szerződések már meg vannak kötve, s eredményük bizvást remélhetjük olyan lesz, a mely a magyar kereskedelemnek is nagyobb lendületet adand, s hazánk boldogulását fogja előmozdítani.

Fővárosi levelező.

mégis roppant nagy súlyvesztést hozhatnánk ki, ha a föld korát és egy átlagos napi súlyvesztést vennénk föl.

Chandler szerint London városa fölött akkora füst van, hogy azt 6000 métermázsára lehet becsülni.

De nemcsak a tűz teszi könnyebbé a földet, hanem a szél is. G. Tissandier szerint egy 5 mnyi magas levegőrétegben, melyet Páris városa fölött lebegő tömegből, veszünk, nem kevesebb, mint 1340 kgr. por van, melyben apró vasrészecskék is vannak, melyeknek átmérője egy mm.-nek 50-ed része csak 125000 tenne egy köbmilimétert. A tüzhányók is roppant nagy tömeget hajtának a föld belsejéből a levegőbe, melyek ott hetekig, sőt hónapokig lebegnek.

A föld vesztését tehát eszerint sok billió kgra tehetjük; de mi Rimmelsberg tudóssal tartunk, kinek nézete szerint a földön nem tűnik el semmi és semmi sem jön hozzá. A meteoritek a levegőben képződnek, alkalmasint az éter roppant nagy hidege közreműködésével, u. n. föllengülés (sublimáció) útján; azért jegezesek a meteoritek. Ezek tehát nem származnak az üstökösöktől, nem is önálló égi testek, hanem helyők és eredetők a légkörben van, amit Humboldt S. is állított. A meteoritek visszaadják a földnek azt, a mit szelek és tüzhányók tőle elvesznek és az eső vissza nem adhat.

A meteoriteket Chlandi szerint földi üstökösöknek nevezhetnők, minthogy a földhöz ugyanazon viszonyban vannak, mint az üstökösök a naphoz s előbb-utóbb ugyanazon sorsra is jutnak, mivel oda kell visszatérniök a honnan származtak.

A föld tehát nem nő és nem fogy.

Különfélék.

— **Vaszary Kolos**, Magyarország hercegprímásának kinevezetése alkalmából Léva város közönsége üdvözlő küldöttség útján kívánván hódolatának és szeretetének kifejezést adni, a város kebeléből több tagból álló küldöttséget menesztett Budapestre a hercegprímás üdvözlétre. E küldöttség a polgármester elnökle mellett, névszerint Konkoly Sándor, országgyűlési képviselőnk, Báthy László, Lakner László, Huberth Vilmos, Levatic Gusztáv, Nyitray Ferencz, Richter Ferencz, Dr. Tóth György városi képviselőtagokból állott. A fogadtatás folyó 1891. évi decz. hó 9-én, d. e. 11 órakor történt Budapesten, a hercegprímási palotában. A küldöttség üdvözlő feliratot adott át a hercegségének a polgármester által szóvalis kifejezett hódoló üdvözléte mellett; ezt az ország minden részéről naponkint folyó üdvözlétek sorába kegyteljesen s szívesen fogadta a hercegsége. „Igen köszönöm — válaszolá a többi közt az elnök üdvözlétre — szíves jóindulatukat, melylyel engem felkerestek, — ismeretes előttem a viszony, mely Léva város és dicsőült elődöm közt fennállott; főpásztori teendőmnek ismerem, ugyane téren haladni s városukat mindentekintben elősegíteni.” A szíves s nagyjelentőségű kitéjezés után a hercegsége a küldöttség minden egyes tagját kegyes megszólításával megörvendeztetvén, hosszabb megszólítással, időzött s foglalkozott Levatic Gusztávval, mint egykori tanítványával és dr. Tóth György főgymnáziumunk igazgatójával. A szíves fogadás után a küldöttség mélyen áthatva a hercegsége kegyes szívesége által, Isten áldását rebegeva a fenkölt szellemű főpapra, távozott a kegyteljes fogadtatásról.

— **A kisdédek öröme.** — Lapunk mult számában érintettük már, hogy Léva „Stefánia-árvaház” vezetősége ez évben is gondoskodni fog arról, hogy a gyermekek örömlümpén az árvaház növendékei is részesüljenek a kis Jézuska ajándékaiban. — A paulai szt. Vinczéről nevezett nővérek helybeli zárdája is megtartja szokott karácsonyi ünnepélyt s így alkalom nyílik több oldalról is résztvenni a kisdédek örömeiben. — E nemes célra vettünk Styasny Antalnét a nagyságától 12 frtot, melyből 8 frttal a „Stefánia-árvaház” szorgalmasabb növendékeit jutalmazza meg, 4 frtot pedig a zárdai karácsony-fájára ajánl. — Lapunk szerkesztősége is 5 frttal járul a kisdédek örömeinek emeléséhez s e célra a további adományokat szívesen közvetíti.

— **Kaszinó-estély.** A tegnapi este rendezett kaszinó-estélynek változatos műsorát Kápolnay József, képezdei tanárnak „A nők érdeke”-ről tartott igen érdekes s gondal megserkesztett felolvasása nyitotta meg, a melyet a jelenlét közönség mindvégig a legélményesebb érdeklődéssel hallgatott. A mai kornak ezen időszerű kérdésével foglalkozó munkát — a szerző szíveskedéséből — lapunk tárczarovatában fogjuk közölni. — A műsor második számát a dalárda éneke töltötte be, teljes korrektséggel adván elő: Erceinek „A megfagyott gyermek” című művészi darabját. — Az éneket Kruplanics Flóra kisasszony zongorajátéka követte, a ki Székelynek egyik magyar ábrándját igen szép technikával s értelmezéssel adta elő, utána pedig — a közönség zajos kívánságára — egy Chopin-stilben irt valzert rendkívül tiszta és finom színezéssel játszott el. — Végül a dalárda a „Tarka madár” című népdal-egyveleg eléneklésével fejezte be a műsort. — Sokszor gyönyörködtünk már a dalárda kifogástalan és precíz előadásaiban, de ez alkalommal mindkét darabjával valóban remekelt, a mit legjobban bizonyít a többször megújuló taps, a melylyel a közönség elismerését nyilvánította a dalárdának.

— **Uj plébános.** A lemondás folytán megürült lévai plébánia — mint értesülünk — már betöltetett s a kinevezés e napokban terjesztetett fel az egyházi főhatóság-hoz jóváhagyás végett. Báthy László, a plébánia eddigi adminisztrátora nevezetett ki plébánossá, a ki már mint lévai káplán nemcsak a kath. híveknek, hanem a város egész közönségének tiszteletét és becsülését kiérdemelte. — Őszintén üdvözljük az új plébánost megérdemelt kinevezetése alkalmából!

— **A lévai iparos olvasókör** választmánya — mint értesülünk — legutóbb tartott ülésén azon helyes és üdvös határozatot hozta, hogy a kör helyiségében e hó 26-án, karácsony második ünnepén, felolvasás- és szavalattal egybekötött estélyt tart, a melynek rendezésére a kör tagjaiból rendező bizottságot küldött ki. Az estélyen a kör tagjai által bevezetett vendégek is szívesen fogadtának. A beléptidij személynként 20 kr. — A kör választmánya ezen határozatával is jelét adta annak, hogy helyesen fogta fel az új egyesület célját s a legjobb uton halad akkor, midőn nemcsak a kör tagjainak, hanem azok családjainak is nemes és kellemes szórakoztatásáról gondoskodik. Ohajtjuk, hogy a kör jövőre is a megkezdett helyes uton haladjon, mert csak így érheti el azon szép célt, a melyet maga elé tűzött, s a melynek eléréseért kitartóan küzdenie kell!

— **Gyászhir.** Goldner Izidor, a lévai izraelita elemi iskola egyik fiatal s tö-

rekvő tanítója e hó 7-én, 31 éves korában meghalt. Családjával együtt a hitközség is mélyen fájlalja a korán elhunyt jó atyának és derek tanerőnek halálát. — Nyugodjék békében!

— **A lévai pénzügyigazgatóságnál** üresedésben levő számtisztai állomás betöltésére nézve a felterjesztések — mint értesülünk — már régebben megtörténtek; s a kinevezés ez alapon már legközelebb várható.

— **A lévai kereskedők egylete** f hó 6-án igen látogatott társas-estélyt rendezett. Steiner Ignác humorisztikus tartalmú felolvasása után, Veisz Kálmán hatóságos élénken megtapsolt monológot adott elő. Közben Fekete Julia kisasszony művészi zongorajátékával gyönyörködtette a jelenvoltagek. Az estélyt táncvigalom zárta be. A termék zsufolóság megteltek. Tudósítónk a tánczosnők közül a következőket jegyezte föl: Berger Gizella, Laufer Regina, Laufer Sárka, Neumann Gizella (Budapest), Taub Julesa, Taub Iona, Steiner Lina, Weisz Hedvig, Rosenfeld R. (Báth), Rosenberg Dorottya (Borfo), Stern Riza, Holzmann Berta, Weisz Szelmá, Reitmann Etel, Reitmann Hermin, Stern Judit.

— **A vasárnapi munkaszünet** két órával meg fog rövidülni. Az orsz. ipartanács Baross Gábor elnökle alatt tárgyalta a sokfelől hangzott panaszokat és kívánságokat s abban állapodott meg, hogy az üzletek zárórája ne delezett 10 órákor, hanem déli 12 órákor legyen; de oly városokban, melyeknek 20,000-nél több lakosa van, jun. és julius hónapokban megmarad a 10 óra, mint záróra. A fodrászok délután 2 óráig tarthatják nyitva üzletüket; de a pékek kívánságát, hogy a hétfői munkát már éjjel előtt kezdhesék meg, az orsz. ipartanács elutasította.

— **Téli ősz.** A nyáron havazásokról irtunk, később az ősz idényébe tévedt nyárról, most pedig tél helyett őszi enyhe időjárásról adnak hírt mindenfelől. A korcsolyázó egyletek egyelőre hiába készülődnek, nyoma sincs a decemberi zuzmarának, jégnek, fagynak. Az időjelző intézetek pedig azzal biztatják a fűtőszerező gazdálkodni szerető emberiséget, hogy kemény hidegtől még a közelebbi napokban sem tarthat. A légnyomás viszonyok Európa fölött olyanok, hogy még továbbra is ködös, de enyhe s többnyire borús idő várható.

— **A jövő évi orsz. dalárünnep** alkalmával üli meg tudvalevőleg az orsz. magyar dalárégyesület fennállása negyedszázados jubileumát, a mely ünnepély iránt a vidéki egyletek élénk érdeklődést tanusítanak s így remélhető, hogy az valóban impozáns lesz.

— **Nyitramegyei naptár az 1892-ik évre** czímmel egy csinosan kiállított s érdekes tartalommal ellátott és illusztrált naptár jelent meg Illényi István az „Ersekújvár és Vidéke” szerkesztőjének a szerkesztése mellett és kiadásában Ersekújvárott. A kimerítő czimattal ellátott naptárt a legmelegebben ajánljuk nyitramegyei szomszédaink figyelmébe. A naptár ára 40 kr.

— **Hány ipariskola van az országban?** Az 1889–90. tanévben a szab. kir. és törv. hat. joggal felruházott városokban 41 ipariskola volt 367 osztálylyal, 509 tanítóval és 19551 tanulóval. Alsófoku kereskedelmi iskola volt 32, 86 osztálylyal és 2472 tanulóval. A vármegyei törvényhatóságok területén egész országban van 248 ipariskola 815 osztálylyal, 990 tanítóval és 31,486 tanulóval; ugyancsak 45 alsófoku kereskedelmi iskola 108 osztálylyal, 125 tanítóval és 1972 tanulóval. Összesen tehát van az országban: 289 ipariskola, 51,037 tanulóval.

— **Szőlő- és almabor.** Mióta szőlőinket a legválogatottabb nyavalyák érik, sokat nyert fontosságában az almabor, noha hazánkban eddig alig volt valami jelentősége. Oly esetek is merültek fel az utóbbi időben, hogy a bort almabor hozzávegyítésével szaporították. Ha netán olvasóink valamelyikének szüksége lenne rá, a „Borászati Lapok” alapján közöljük a módot, a melylyel — egy német lap szerint — ennek a manipulációnak bárki az eleve nére tapinthat. Nyílt eszében s sürre főzzük a bort s ha a visszamaradt pépszerű anyag illata a sült alma jól ismert szagára emlékeztet, biztosak lehetünk róla, hogy almaborkeverékkel van dolgunk. Az igazi bor ilyenkor azt a szagot terjeszti, a melyet kiürített s néhány percig már állott borospoháron érezhetünk.

— **Egy kis gasztronómia.** A fekete kávé — mondták már apáink — legyen forró, mint a pokol, fekete, mint az ördög, édes, mint a szerelem. A bornak — a népies közmondás szerint — négyféle valláson kell lennie: lutheránusnak, se hidegnek, se melegnek, réginak, mint a katolikus vallás; tisztának, mint a református és keresztletlennek, mint a zsidó vallás. — A hal — mondják a németek — három lében szeret uszni: előbb vízben, aztán zsírban, végül borban. A latin közmondás szerint a hal különben sem szeret harmadszor vízbe kerülni, elég neki, ha az egyikből kifogták, a másikkban pedig megmosdották. — A turós galuskáról meg azt mondja a népies tréfa, hogy ha az asztalra kerül, akkor mindeh ágostai hitvallása hazafi elmosolyodik.

— **RÖVID HÍREK** — II. Dom Pedro, Brazília volt-császára, alig néhány napi szenvedés után ma egy hete meghalt Lissabonban — Holub Emil, osztrák Afrika-utazó,

aki nálunk istartott felolvasást, a fekete világból magával hozott tárgyainak bécsi kiállításával roppant deficitbe keveredett. — **Furcsa veszedelem** tört ki a francia katonatiszti karban: kopaszság járványa, melynek állítólag a sipkában alkalmazott bőr az okozója. — **Zólyomvármegye** közgyűlésén 1°/₁₀ os pótdát vetettek ki a megyei gyermekmenhely javára. — **Mezőtúr városában** az idén ötszáznál több gyermek halt bele difteritiszbe, a mely rettenetes betegség ijesztő mértékben pusztít az alföldön. — **Csongrádvármegye** községeinek nagy része nyilatkozott a mellett, hogy Szeged legyen a vármegye székhelye. — **Konstantinopolyból** azt írják, hogy ott egy katonai összeesküvésnek jöttek a nyomára, a mely a szultán letételére irányult. — **A „Magyar Szalon”** képes folyóiratot gróf Keglevich István vette át, ki mint laptulajdonos az eddiginél díszesebb kiállításban készül azt kiadni; szerkesztő továbbra is Fekete József marad.

APROSÁGOK.

— Rovatvezető Zuhany. —

A nagy gond. Az anya: Az én élettem nem volt ám valami nagyon könnyű; sok és nehéz gondal kelle megismerkednem, kedves leányom! — Leány: Ah kérék, a legnagyobb gondtól mégis megóvott az ég — férjét kaptál!

Miért felebbvaló? Káplár (az ujonczhoz): Hát tudod-e, miért felebbvaló az Isten, mint a gyenyeráris ur? — Ujoncz: Nem én. — Káplár: Hát azért, mert annak több csillaga van.

KÖZÖNSÉG KÖRÉBŐL.

Köszönet-nyilvánítás.

I. Boldogult férjem, illetve testvérünk Goldner Izidor tanító urnak temetése alkalmával, az elhunyt iránt tanusított végtisztességért, valamint az irántunk nyilvánított részvételért ezennel szívből fakadó köszönetünket nyilvánítjuk. Nemkülönböztetve kötelességünknek tartjuk a lévai Chewra-Kadische egyesület előjáróságának humanus és kegyelotes eljárásáért hálánkat kifejezni.

Léva, 1891. deczember hó 9-én.

özv. Goldner Izidorné,

mint neje.

Goldner Mór és Adolf,

mint testvérek.

II.

A „Stefánia-árvaház” részére az őszi gyűjtés alkalmával adakoztak: Szabó József 4 liter bab, Akosi Jánosné krumpli, Dohány Sándor krumpli, Mile Károly babot, Fornai János babot, Szűcs István babot, krumpit, Bus József bab, kukoricza, Tolnay László 2 liter bab, Szabó János bab, Dömötör Janos kukoriczát, Ke repes Sándorné krumpli, Csillag Ferencz babot.

Lévai piaci árak.

Rovatvezető: Kónya József városkapitány.

Buza: m.-mázsánként 10 frt 10 kr, 10 frt 10 kr. Kétszeres 9 frt 20 kr. 9 frt 60 kr. Rozs 9 frt. 60 kr. 9 frt 80 kr. Arpa 6 frt. 7 frt — kr. Kukoricza 5 frt 40 kr 5 frt 60 kr. Bab 5 frt 20 kr. 5 frt 50 kr. Zab 5 frt 20 kr. 5 frt 60 kr. Lencse 6 frt 80 kr. 7 frt — kr. Köles 4 frt 50 kr. 5 frt — kr.

Nyiltér.

I.

Fekete, fehér és színes selyemszövet 60 krtól 15 frt 65 krig per egy méter — sima és virágos (körülbelül 240 különböző fajta és 2000 különféle szín és rajz) vég és darabszám-a porto- és vámentesen szállít **Henneberg G.** (cs. és kir. udv. szállító) gyári raktára **Zürichben.** Mintak forduló postával küldetnek. — Levelekre Svájcba 10 kr. bélyeg ragasztandó.

II.

Alulírott ezennel kijelentem, miszerint azon sértő szavakat, melyekkel **Horn Lipót** báthi tanító urat Fegyverneken becsületében megsértettem — visszavonom.

Tisztelettel

Kaufmann Lajos.

III.

Nyilatkozat.

Alólírott önkéntesen kinyilatkoztatom és elismerem, hogy nt. Juhász Pál lelkész urat hamis ráfogásokkal méltatlanul sértegettem, rágalmaztam és becsületében megtámadtam többek hallatára. Midőn pedig ezt beismerem, ezen hibás, büntetésre méltó eljárásomat őszintén megbánva, a méltatlanul megsértett lelkész urtól bocsánatot kérek, sőt becsületemre ígérem és fogadom, hogy a nevezett lelkész ur irányában szavaiban és tetteimben nyilvánosan és magánkörben az őt megillető kötelességgel tiszteltettem.

Kelt N.-Salló 1891. decz. 6.

Kiss Ernő,

Vida János.

tanu.

Dományi Béla,

jegyző, tanu.

KIS HIRDETÉSEK.

E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 3 kr. körül; helyesírás — a lakás megjelölése mellett — fizetendő minden egyszeri beiktatásért 37 kr.

Hirdetésekre bővebb felvilágosítást Nyitrai és társa kiadó cég ad, ki levelelbeli tudakozásra postabélyeg beküldése mellett azonnal válaszol.

Tanoncz kerestetik.

Egy jó nevelésű fiu mint tanoncz karettetik Domján Lőrincz fűszertüzletében Léván.

Magas jutalékot fix fizetést előleget

adok mindenkinek, a ki sorsjegyek és sorsjegykönyveknek részletfizetés mellett árusításával foglalkozni kíván. 10—6 Fuchs H. váltóháza Budapest, Deák-Ferenccz utca 12.

Óvalik a t. cz. közönség a csalódástól.

Az engedélyezett főraktár a dr. Jaeger G. tanár személyes jóváhagyásával készített eredeti **normál-alsóruháknak** BENDER W. Fiai egyedül engedélyezett gyárából kizárólagosan bírja **JAEGER tanár társulata,** tulajdonos: JORDAN KAROLY. Budapest, IV., Váci-utca 30. szám. *Élepes árjegyzékek ingyen és bérmentve.*

12318 sz. Barsvármegye alispánjátó

Árverési hirdetmény.

Barsvármegye törvényhatósági bizottságának 1891. évi márczius 19-én 62/2632. szám alatt határozata folytán a vármegye közönségének tulajdo át képező, Léván a báthi-utca 378. sz. a. létező házat és telkét folyó évi december hó 23-án d. e. 10 órakor Léván, Léva városházának tanácstermében nyilvános árverésen eladatni fogom.

Ezen árverés alá bocsátandó ingatlan területének utcai vonala 19,9 méter, mélysége 57 m.

Megállapított kikiáltási ár 5000 frt, mely áron alul a szóban forgó ingatlan eladatni nem fog.

Árverezők által az árverés megkezdése előtt vagy az első ajánlat megtételével a kikiáltási ár 10%-a bántópenz fejében kezéimhez lefizetendő.

A fizetési határidők megállapításá külön szerződészerű egyezmény tárgyát képezi, mindazáltal a vételárnak nyomban le nem fizetett részlete után, annak lefizetéséig 5% kamattal számítható.

Nevezett ingatlan eladása esetében külön szerződés fog vevővel megkötettni, ezen szerződés megkötésével járó összes bélyegeket — s telekkönyvi bekebelezési díjakat vevő fizeti.

A megajánlott árverési összegnek elfogadása időpontjától a vármegye az ekéut eladott ingatlanért s az azon létező épület karbantartásáért nem szavatol.

Ar.-Maróthon, 1891. november hó 23-án.

194. 4—3. Dombay, alispán.

Hirdetmény.

Van szerencsém a t. cz. szülőket értesíteni, miszerint alólírott mint helybeli állandó tánc- és illemtanítónő Campilli Frigyes hirneves- és balletmester volt tanítványa — az előkelő közönség részére is, hogy alkalmat nyujtsak a különféle táncz nemek elsajátítására, illetve az abban való további gyakorlásra, — a helybeli főgymnázium fő-tisztelendő igazgató ur engedélyével a felső osztály tanulói részére f. hó 7-étől az „Oroszlán“ fogadó nagytermében naponként esti 5—6 óráig egy külön táncz-tanfolyamot nyitottam s ennek pártolására a hölgyek szives figyelmét kérem bátorlalom.

Díjazás igen mérsékelt. — A beiratásért naponként eszközölhetők.

Az oktatáshoz egy jó karban levő zongorát bérbe venni óhajtok.

Léván, 1891. decz. 10. én.

Tisztelettel Gutvill Károlyné,

szül. nemes Krpelláni Huszár Józsa.

BOR-KIVONAT.

Kitünő egészséges bornak azonnali előállításához, a mely a természetes bortól meg sem különböztethető ajánlom, ezen **jónak bizonyult** különlegességet. 2 kilo ára (100 liternek megfelelő mennyiség) 5 frt 50 kr. Utasítás ingyen mellékeltek. Legjobb eredményért és egészséges készítményért készességet vállalom.

Szesz megtakarítás

érhető el felülmúlhatlan, pálinkának való erősítő esszenciával. Az italoknak kellemes, zamatos ízt kölcsönöz. Csakis nálam kapható. Ára használati utasítással együtt: 3 frt 50 kr. per kilo (600—1000 literhez.)

E különlegességeken kívül, ajánlok mindennemű esszenciát rum, cognac és fűzők gyártásához kitünő minőségben.

160 Utasítások ingyen mellékeltek 50—9

Árjegyzékek bérmentesen küldetnek.

Pollak Károly Fülöp

esszencia-különlegességek-gyára Prága. Szolid képviselők kerestetnek.

Vendéglő átvétel.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy Léván az „Oroszlán“-hoz czimzett vendéglőt f. évi december hó 1-től fogva átvettem s azt a helyi viszonyok- és a kor igényeinek megfelelőleg berendeztem.

Teljes igyekezettel arra fogok törekedni, hogy ugy a helybeli, mint vidéki közönséget kifogástalan kiszolgálás és mérsékelt árak mellett a legjobb minőségű ételek- és italokkal ellássam; az átutazók részére pedig izléssel és esinosen berendezett, kényelmes szobákról gondoskodtam.

Magamat a nagyérdemű közönség szives pártfogásába ajánlva, vagyok Léván, 1891. decz. hó 1-én

teljes tisztelettel Supala Lajos, vendéglős.

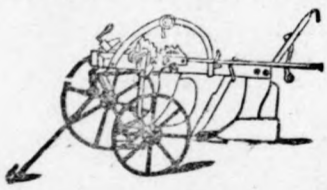
SCHLICK-féle

vasöntöde és gépgyár részvénytársaság BUDAPESTEN.

Gyár és irodák: VI., külső Váci-ut 1696/99. Városi iroda és raktár: VI., Podmaniczky-utca 14.

Ajánlja kitünő és szilárd szerkezetű,

gőz- és járgánycséplő-készületeit és számos első díjakkal kitüntetett a szabad. SCHLICK-féle 2 és 3 vasu ekéit és szabadalm. mélyítő-ekéit, eredeti SCHLICK és VIDATS-féle egyvasu ekéit, — talajmivelő eszközzeit, boronáit és rögtörő hengereit, valamint

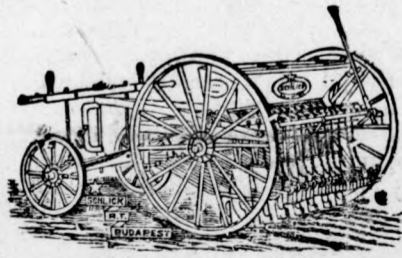

valamint

Schlick-féle szabadalm. „HALADÁS“ sorbavetőgépeit.

Készletben vannak továbbá: gabonatisztító rosták (BAKER s VIDATS rendszer) takarmánykészítő gépek, tengeri morzsolók és daralók, szabad. Jokay-féle „Hungaria“ daráló-gépek erőhajtásra, őrlőmalmok és olajmalombereendezések. Eredeti amerikai kevekötő és marokrakó arató-gépek és fűkaszaló-gépek, szállítható mezei vasutak stb.

Előnyös fizetési feltételek. Legjutányosabb árak.

Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.

ALMA

kapható, a készlet fogytáig, minden szerdán és szombaton, az uradalom helybeli majorjában.

Puttonja 1 trt, 1 frt 50 kr. és 2 forintjával.

198. 6—7.

Képes Családi Lapok

szépirodalmi és ismeretterjesztő képes heti lap.

Szerkesztő: Dr. Tolnai Lajos. Főmunkatárs: Dr. Váradi Antal. Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos: Dr. Murányi Ármin.

Előfizetési ára:

a „Hölgyek Lapja“ czimű divat-melléklettel s a Regénymelléklettel együtt: Egész évre 6 frt. Félévre 3 frt. Negyedévre 1 frt 50 kr.

A „Képes Családi Lapok“ czimű hetilap új negyedbe lép. A magyar szépirodalomnak e hatalmas tényezőjét, a magyar művelt családoknak e szellemi kincsét a következő írók és írók támogatják: Jókai Mór, Lauka Gusztáv, Rudnyánszky Gyula, Dalmady Győző, Mikszáth Kálmán, Komócsy József, Temérdek (Jeszenszky Danó), dr. Prém József, dr. Sziklay János, Incezy László, Palágyi Lajos, Erdőy Dániel, Dengi János, Tölgyesi Mihály, Vértessy Gyula, Méry Károly, dr. Murányi Ernő, Petri Mór, dr. Raditzky Jenő, Csorba Palotay Akos stb.; Beniczki-Bajza Lenke, Büthner Lina, Nagycsárdy Mira, Kalifay-Beniczky Irma, Harmath Lujza, Hevessiné-Sikor Margit, V. Gaál Karolina, Karlovszky Ida, Mericzay-Karossa Irma, Erzsike stb. stb.

A „Képes Családi Lapok“ az összes szépirodalmi képes hetilapok között a legélénkebb, legváltozatosabb. Tartalma az irodalom minden válfaját felöleli, képei a jelen eseményeit s a leghíresebb festők műveit mutatják be.

„Hölgyek Lapja“ czimű havonként kétszer megjelenő divat-melléklete a legújabb divatképeket hozza s e mellett a magyar háziasszonyoknak valóságos szellemi titkára, a menyiben a nevelés, az egészség, a gazdaság, kertészet, a háztartás s a konyha terén nincs olyan kérdés, a melyet ne tárgyalna s nincs olyan titok, a melybe hölgyeinket be ne avatná!

Regénymelléklete külön beköthető négy kötet érdekes regénnyel ajándékozza meg évenként az előfizetőit.

Zöld borítéka is tele van mulattató közleményekkel, humoros apróságokkal, sakk-, kép-, szám-, koczka- és ponttalányokkal és szőrejtvényekkel, melyeknek megfejtői értékes jutalmakat kapnak.

Mutatványszámokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatal mindazoknak, a kik ez iránt — legcélszerűbben levelezőúton — hozzáférnek.

A ki az egész évre szóló hat forintnyi előfizetési összeget 40 krajczár csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküldi, annak 4 regényt; a ki 3 frt előfizetési összeget 30 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld annak két regényt; és a ki csak 1 frt 50 krnyi negyedévi előfizetési díjat 20 kr. csomagolási és postaszállítási díjjal együtt egyszerre beküld, annak a kiadóhivatal egy regényt küld ajánlva jutalmul.

A ki 3 új előfizetőt gyűjt s az előfizetési összeget egyszerre beküldi, annak elismerésül egy díszes emlékkönyvet küld a kiadóhivatal.

Megrendelhető postautalványon minden postahivatalnál és minden könyvkereskedésben.

Előfizetéseket (a hónap bármely napjától) elfogad a „Képes Családi Lapok“ kiadóhivatala Budapest, Nagyköröna-utca 20 szám.

Teljes számú példányokkal még mindig szolgálhatunk.